

ABONAMENTUL

Pe un an . 24 Cor.
Pe jum. an . 12 "
Pe 1 lună . 2 "

Nrul de Duminică

Pe un an 4 Cor. — Pen-
tru România și America
10 Cor.

Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 20.

INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.

Manuscripte nu se îna-
poiază.

Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Lupta naționaliștilor.

(R) Lupta pe care o poartă în dieta țării deputații noștri naționali ne umple de bucurie. În felul acesta se ajung două ținte, deodată! Pe d'oparte românii prind a se însufleți, și astfel le crește și curagiul, în cât să nu se sperie de orice năpastă ar da peste noi, — iar de altă parte lumea mare ajunge și ea să se dumirească asupra domniei ungurești.

În vorbirile ce au rostit, deputații noștri naționaliști nu s'au mărginit adevărat numai să se ridice puternic împotriva stăpânirii pentru faptele sale din trecut și d'acum, dar mai presus de toate a tras vâlul de pe gândurile ascunse ce le au stăpânitorii, față de noi, în ce privește — viitorul!... Dacă deputatul Orăștiei a protestat, de pildă, cu bărbăție împotriva cuvintelor grele, pline de învinuiri nedrepte și neadevăruri sfruntate cari s'au rostit în sinul delegațiunii ungare cu scop să ne ponegrească și pe noi și pe frații din România, înfățișându-ne ca și când n'am face altceva decât stăm la pândă și așteptăm clipa de a dărâma clădirea Țării Ungurești, — tot așa, deputatul Beiușului i-a scuturat zdravăn pe ministrii Andrassy și Apponyi, dovedind lumii întregi, că ei nu-și frământă mintea decât în căutarea mijloacelor de supunere și nimicire a noastră.

E lămurit azi pentru cei ce vor să înțeleagă, că tot ce se face în dieta țării, în spre răul nostru se face. Andrassy și Apponyi n'au tănuțit-o ci au spus-o pe față, că regulamentul dietei trebuie înăspriț pentru că astfel să fie scăluș pe seama — naționaliștilor.

Era deci firesc, e chiar o înaltă datorie, ca în fața acestor porniri deputații noștri să scoată și ei sabia din teacă și să stea pază, până la cel din urmă, ca stăpânirea să nu ajungă la învingere cu una, cu două. Români, slovaci și sârbi d'un gând și d'o simțire s'au aflat deci și într'un glas au spus-o, în ședința de Marți a dietei, că *da, se vor folosi și ei de toate mijloacele, vor face obstrucție*, pentruca să împiedice stăpânirea în aducerea unei legi păgubitoare lor.

Pe cât ne înalță această priveliște, pe atât ne întristăm când ne gândim că *ce ar putea să facă deputații noștri acum dacă ar fi mai mulți*, dacă la alegerile din primăvara anului 1906 frații noștri români, toți și pretutindeni și-ar fi dat voturile numai pentru *români naționaliști*, și n'ar fi ales cu grămada (ca în Bihor mai ales) kossuthiști dușmani nouă și *coadă de topor*, ca la Caransebeș! Numai zece români de-ar mai fi, partidul naționalităților ar putea să țină acum în loc întreaga strânsură kossuthistă și stăpânirea nici la toamnă n'ar ajunge să-și vadă votat planul de înăsprire a regulamentul dietei.

Dacă stăpânirea totuși va izbuti să-și

treacă legea, păcatul are să cadă asupra mișeiilor cari alegerile din urmă și-au vândut sufletul, asupra proștilor cari s'au lăsat să fie duși ca niște vite la vot și asupra lașilor, cari n'au îndrăznit să-și pună pieptul întru apărarea drepturilor poporului.

Nu pe partidele ungurești și cu atât mai puțin pe deputații naționaliști au să învinovățească deci românii dacă în viitor legea de alegere va fi încă și mai rea pentru ei, *ci ei însuși sunt păcătoși*, pentrucă mulți, foarte mulți, pentru o tocană ungurească, pentru rachiul spurcat jidovesc ori pentru arginți de ai lui Iuda și-au vândut votul și astfel în loc să avem cel puțin vre-o 35—40 deputați români în dietă, avem numai 15...

Avem însă mângăierea să putem zice, că aceștia se poartă cu hărnicie. *Unul pe altul se întrece întru apărarea drepturilor poporului...* Astfel, dacă și vor fi învinși la vot, rămâne bine știut, că *în ce privește agerimea de minte și dreptatea, deputații noștri au rămas de-asupra!* Kossuthiștii îi vor putea dripi cu puterea, nici pe unul nu l-au putut însă muia, ci toți au avut bărbăția să poarte luptă strașnică și *să nu lase nimic din câte i-se cuvin poporului.*

Adevărat, nu toți înțeleg lupta, ci zic că dacă la urma urmelor și așa tot aceea se întâmplă ce vor partidele ungurești, la ce să mai ostenească deputații noștri?! N'a fost însă nici un român cu scaun la judecată, care să se fi așteptat ca pătrunzând în dietă 10—15 deputați români, aceștia să schimbe dintr'odată fața lucrurilor. Ci îi privim pe toți ca pe întâiele rândunele ale primăverii politice, despre care a vorbit cu atâta însuflețire părintele Lucaciu, în ședința de Sâmbătă a dietei. Ei s'au dus în dietă *să vestească cuvântul*, ei sunt sămănătorii! Rodul are să se secere mai târziu, dar numai așa, dacă poporul întreg îi va înțelege, asculta și urma. Cuvântările lor au răsunat în țara întreagă, ba sunt cuvântări pe cari le urmărește cu luare aminte chiar străinătatea.

Acesta este rostul deputaților noștri.

Nu le cerem să ne aducă nici un lucru gata, din mila ori bunăvoința partidelor ungurești, atât de vrăjmașe; lupta lor acolo și *acasă, pe sate*, o socotim însă drept apostolat, o solie, care e pentru neamul întreg de-o însemnătate cu atât mai mare, cu cât chiar acum s'a pornit pe sate înscrierea sub steagul național a tuturor românilor de bine... Deputații, cari în felul acesta se dovedesc călduroși apărători ai neamului, cine nu înțelege, că e drept să fie ascultați și *acasă*, în munca lor de a strânge rândurile?!... Lupta lor din dietă ne îndeamnă și la luptă și jertfă înafară de dietă, când vorba e să ne apărăm și să întărim vatra strămoșească.

Aprindă-se deci lumină în toate părțile și fumul jertfei ridice-se până sus, în ceruri, căci e sfântă lupta ce se poartă și cu inimă plină aducem închinare.

Ridicarea plății ofițerilor. *Din Viena se anunță: În ședința de ieri a delegației austro-ungare baronul Aerenth) ministru de externe și Schönauich ministru de războiu au zis, că prima datorință a Delegației ce se va ține în Mai, va fi ridicarea soldel ofițerilor. Ministrul a mai zis că nu se va mai aduce nici o chestie militară la ordinea zilei, așa dar nici ridicarea contingentului de recruți.*

Chestia armatei, »Deutsches Korrespondenz« din Viena, cu data de 9 Martie serie următoarele: »După încheierea tratativelor delegaționale, se vor face pertractări între ministeriul de războiu și ambele guverne în ce privește revizuirea legii militare, anume *ridicarea contingentului recruților și introducerea serviciului de doi ani.* Pentru ridicarea contingentului armatei comune se vor cere 22.000 de oameni, totodată se va ridica și contingentul »Landwehrului« austriac cu 4900 de oameni, iar honvezimea cu 3000 de oameni mai mult. În anul acesta se vor recruta în Austria 59.211 oameni pentru armata comună și 14.520 pentru »Landwehr«, iar în Ungaria pentru armata comună 43.889 de oameni și pentru honvezi 12.500.

Partid 48-ist extrem. Din Budapesta se telegrafiază: După lungi încercări azi membrii disidenți s'au constituit în partid. Au format așa numitul »partid 48-ist extrem (stânga)«. Încheiați astfel, ei voesc să continue lupta în contra guvernului și în contra revizuirii regulamentului camerei.

Despre constituire sosesc următoarele: Azi în 10 Martie au ținut disidenții conferință la hotel Bristol, la care au luat parte 13 inși, la aceștia au declarat că se mai alătură 3 inși.

Bătrânul Szappanos a ținut vorba de deschidere, arătând că e de lipsă să se constituască în partid, luptând în contra guvernului și în contra coaliției. După aceasta s'a făcut constituirea. Președinte a fost ales: Szappanos, vicepreședinti Babocsay și Csépany, econom Molnár, secretari Nagy și Hoffmann.

După aceasta președintele Szappanos a ocupat scaunul prezidențial propunând ca partidul să se numească »partidul pașoptist (48) extrem«. Și aceasta s'a primit. S'a hotărât mai departe, să se emită două comisiuni și anume una, care să redacteze o proclamațiune către toate popoarele țării, iar cealaltă să compună statutele partidului. S'a decis apoi, că la propunerea vre-unui membru intern se primesc pe baza unei votări secrete membrii externi, fie deputați sau fie altcineva. Se sperază, că în noul partid vor intra vre-o zece deputați, cari azi stau în afară de partid.

Universitatea din Zagreb se închide. Din Zagreb se telegrafiază: Azi senatul universitar a hotărât închiderea universității pe timp nehotărât. Senatul universitar a luat această măsură, pentruca astfel să nu dea prilej ca banul să închidă el universitatea.

Vorbirea dlui V. Lucaciu,

rostită în ședința dela 9 Martie a dietei ungare.

(Urmare și fine).

Și aci găsim înainte de toate vorbirea contelei Andrassy. Contele Andrassy a arătat într-o vorbire mai lungă pentru ce socotește de lipsă revizuirea regulamentului (cetește): »Regulamentul camerei de acum, accentuez, e rău, pentru că, știu din experiență, chiar și o grupă neînsemnată poate să împiedice puțința de lucru a camerei. Obstrucția are atâtea arme de luptă, că ori cât de puternică ar fi majoritatea nu aduce nici un folos. Poziția asta e intolerabilă și trebuie urgentă revizuirea. Unde e o părere națională comună, acolo aceea judecă asupra funcționării deputatului. E de prevăzut însă, că în parlamentul viitor vor intra niște elemente, a căror obstrucție alegătorii nu că vor osândi-o, ci-l vor serbă, ca pe niște eroi, pentru că-s deputații lor. Și astfel — sună trista profetie — libertatea noastră constituțională va ajunge în mormânt, dacă majoritatea nu-și va putea duce la îndeplinire scopul ei în parlament. Acel om, care într-adevăr dorește înflorirea acestei țări — și în privința asta nu face excepțiune nici cu naționalitățile — trebuie să străduiască într-ocolo ca parlamentul să poată lucra«.

Chiar mai înainte m'am exprimat că în ce privește munca parlamentului nu voim să facem obstrucție, dar dacă capabilitatea de muncă o esplică și argumentați așa, că numiți aici de dușmani ai patriei și țării pe nemaghiari, pe cetățenii cari nu se știu de rassa maghiară și pe reprezentanții trimiși aici de cetățeni nemaghiari, în contra aceleia nu numai că protestăm, dar respingem cu indignare atacurile îndreptate încontinuu contra noastră și prin asta în contra țării și a binelui comun.

Și oare presupune on. camera că domniile deputați nu-s de părerea contelei Andrassy și că contele mic de suflet Apponyi Albert, ministrul de culte și instrucțiune publică, adică după înalta poziție oficioasă ce-o ocupă: apostolul iubirei n'a vorbit tocmai în stilul asta despre naționalități?

Binevoții a asculta, ce-a zis ei (citește un pasagiu din vorbirea lui Apponyi în care acesta accentuează că o parte a majorității a declarat că va primi revizuirea regulamentului, dar numai pe lângă condiția ca la discuția ridicării contingențului miliar să se aplice regulamentul actual).

Când faceți această reformă, nici nu aveți timp să aduceți în planul întâru niștele particulare și interesele de puțină importanță ale partidului.

»Dar ori și cum s'ar face această reformă, atâta e sigur, că elementele dușmane maghiarilor vor căpăta un teren mai mare pentru a se valora și naționalitățile și socialiștii vor alcătui o puternică falangă a minorității în lupta sistematică față de interesele statului și a națiunii maghiare. Acestora voim noi să le dăm armele obstrucției?

Vorbește despre chestia armatei și din nou accentuează ceea ce deja a spus ieri și alaltăieri, că falanga dușmană națiunii va face obstrucție, față de rezolvarea chestiei, când această chestie va ajunge pe tapet și întrebă, oare e în interesul națiunii maghiare, că din cauza asta noi să înarmăm dușmanii în contra noastră? E oare în interesul națiunii, când vede străinătatea, că noi nu suntem stăpânii voinței noastre în parlamentul maghiar? Față de aceste argumente aduse în discuție n'a auzit nici un cuvânt, însă foarte adeseori a auzit accentuarea acelei posibilități, că voința națională maghiară va ajunge în măsură mai mică în parlament.

Aceasta e posibilitatea minimală, care în adevar nici nu trebuie luată în seamă, căci doar dacă așa s'ar întâmpla, atunci și așa s'ar isprăvi cu cauza noastră națională. S'ar putea zice, că a milia parte e posibil din aceasta, și pentru aceea a trebuit să se facă obstrucție, cu toate acestea față în față cu posibilitatea aceasta minimală atâta e sigur, că armele obstrucției le dăm dușmanilor noștri.

Se provoacă la activitatea lui politica de trezeci de ani, în care totdeauna a luptat din tot sufletul său pentru cauza națională și ceea ce-i da dreptul, ca să fie ascultat«.

Așadar nu interesul țării, nu binele comun, nu îndestularea pretențiilor juste ale cetățenilor, ci

apărarea unității naționale — în adevăratul înțeles sovinitic trebuie să l avem înaintea ochilor.

Și acum vine ce vine, acum vine expresia ce trebuie să o înlăturăm. »Problema e numai aceea, ca interesele maghiarimii să fie apărate; la cum-pănirea chestiei numai interesul nației... etc«.

Iată, unde am ajuns prin reprezentarea intereselor de clasă și de rasă și prin felul de guvernare de 40 de ani al liberalilor; azi deja nu vorbesc despre ideea de stat maghiar, și despre unitatea națională maghiară după cum e scris în lege, nu despre aceea, că naționalitățile sunt membri ai acestei unități naționale, azi cu totul altfel pășesc înaintea lumii, zicând că în această cameră reprezentați înainte și mai presus de toate numai interesele maghiarimii.

On. Camera! Aceasta nu-i politică nici de stat, nici națională și nici spre binele comun al țării, ci o politică de clasă și rasă de osândit în contra căreia noi în interesul patriei, al binelui public, al statului, al legii, al constituțiunii și al dezvoltării constituționale, trebuie să ne ridicăm cuvântul protestând deoarece, pentru o astfel de politică de sinucidere nu putem acapara nici o naționalitate în Ungaria cu atât mai puțin poporul maghiar, în al cărui suflet zace politica trează, care în decurs de o mie de ani a văzut, a înțeles și a simțit, că celelalte naționalități trebuie să-i fie lui frați, în cadrele unității de stat, pentru că naționalitățile tot așa drepturi au la cultura de rasă națională la înaintarea în cultură ca maghiarii. (Așa-i în centru).

Toate aceste principii, cari compun vaza statului ungar milenar, în urma dezvoltării rele a erel constituționale, vedem cum din viața constituțională a țării înlătură legile și vor să facă legi numai pe seama intereselor maghiarismului.

Nu voesc să fac personalități, onorată Camera, dar în parlament dela fiecare așteptăm să se declare conform intereselor bine pricepute ale țării. Nu voesc să răspund la întrebări, cari se aplică într'un moment greșit și în celalalt moment cu părere de rău se revoacă, dar când un eminent exponent al puterii de stat, care ia parte în statul major, un ministru de interne sau unul de instrucție, vorbesc astfel de lucruri înaintea țării numindu-ne dușmanii acestei patrii; aceasta într-adevăr în numele patriotismului sfânt trebuie să o respingem. (Aprobări în centru).

Aceste cuvinte vătămătoare s'au mai demolit într'u câtva — zic numai într'u câtva — prin vorbirea Ex. Sale dlui ministru de comerț Francisc Kossuth. Când am celtit această vorbire, am observat, că sufletul lui este impresionat de cultura apusului (Sgomot în stânga) nu în înțelesul special al simțului de libertate roman, adică — înțeleg sub cuvântul roman popoarele latine — el s'a crescut la sinul acestei culturi. Părerea lui Francisc Kossuth este (cetește): »Să nu discutăm asupra ceea ce se va întâmpla, căci nu suntem noi proroci. Să vorbim despre ceea ce este sigur. Sigur este aceea că pătriți cât de largi ale țării pretind pe baza sufragiului universal, legea electorală. Și domnitorul pretinde aceasta«.

Iacă, că și Kossuth Ferencz accentuează ca tradiția românismului, că politica țării trebuie să se contopească cu voința domnitorului. (Cetește mai departe): »Ce e mai mult, domnitorul accentuează ducerea la îndeplinire a reformei. Din toate acestea e imposibil a concluda altceva, că dacă guvernul și majoritatea de acum nu volește a face reforma electorală, o va face alt guvern și altă majoritate. Neaparat sigur este aceea, că pe baza reformei electorale vor intra în cameră astfel de elemente, cari vor iuă poziție în contra caracterului de stat național maghiar și în contra patriotismului tradițional maghiar.

E imposibil a expune cauza statului maghiar în aceea, că elementele înmulțite în așa fel cu cea mai mare ușurință se împiedecă funcțiunea legișlaturei, și prin aceasta să constrângă națiunea maghiară ca să se împace.

Neaparat de lipsă e și aceea, ca să se îngreuneze pe viitor obstrucțiunea și înlesnirea cu care poate scocă ușor viciole, pentru că numai despre aceasta este vorba și nu de ciotură; restrângerea

libertății cuvântului și imposibilitatea obstrucțiunii în astfel de cazuri, unde este vorba de apărarea intereselor maghiarismului, cari numai prin aceasta se va putea apăra.

Scurt zis: a îngreună dar a nu face imposibilă obstrucțiunea. Se dea Dumnezeu, ca națiunile nemaghiare, să recunoască odată națiunea aceea, care în decurs de o mie de ani le a dat scut, l a apărat, le a dat drepturi, le a permis să-și păstreze religionea, limba și obiceiurile încă și atunci, când trăiesc așa de resfirate în patrie; națiunea aceasta maghiară a făcut, că nemaghiarii să-și păstreze naționalitatea și cultura lor națională și să cunoască necesitatea, că rassa alcătuitoare de stat, dă și susține caracterul acestei patrii și că ei, rămânând, români, slovaci, sârbi sau nemți să fie români-maghiarii și slovaci-maghiarii etc. etc.«

»Tocmai așa nu abdic de speranță, că aceia, cari se simt azi cetățeni ai lumii, atunci, când capătă drepturi, vor simți, că concepția patriei nu însemnează că unde poți trăi acolo ne este patria, dintr-o patrie este acel pământ unde ne au legănat, unde sunt mormintele părinților noștri, unde trăim și unde ne vom odihni somnul cel de veci«.

Și aici ministrul Kossuth apeleză la români, maghiari, slovaci, nemți sârbi și la toți aceea, cari locuiesc în această patrie, și zice, că să rămână la naționalitatea lor să-și conserve puterile de rasă și în toate privințele să caute să se valideze și în cultura lor națională, dar pretind dela ei, ca se fie buni români-maghiarii, buni nemți-maghiarii etc. etc.

În vorbirea aceasta precum zice proverbul latin »sunt bona mixta malis«, este atât ideea insufiată de civilizațiune, care spune că unlicuique suum, precum și ideea iubirii de libertate, că cu naționalitățile nu putem tracta așa de ușuratic și să le neglijăm, să le excludem dela constituție sau cu demersuri politice a le face imposibile în camera aceasta, ca să se valideze atât în privința chestiilor de rasă, culturală și economică, pentru că dacă ar și succeda nu știu cu ce fel de manipulațiuni aducătoare de legi își vor ajunge scopul, și pe noi a ne exclude din parlamentul acesta, noi cari suntem aici, trăim și voim să murim aici.

Pentru că a fost timp, când puterea de stat în urma purtării sale nespuse de dușmănoasă atât constituțiunii cât și libertății, care și-a ajuns apogeeul în nefericita Ungarie pe timpul guvernului Bánffy (Sgomot mare), dacă l-a succes lui a ne mână spre pasivitate, dar nu i-a fost posibil nici a ne nimici și nici a ne speria, dintr-o luptă aceasta am leșit întineriți și cu speranța acestei renașteri mergem spre un viitor mai frumos, mai fericit, ori ce va voi un Bánffy, un Apponyi sau un Andrassy, ori cum voiesc să împiedecă dezvoltarea noastră, noi declrăm că nem și vom rămânea credincioși culturalei noastre naționale și pe aceasta bază voim să rămânem fii adevărați și drepti ai Ungariei. (Sgomot și mișcare.)

Markos Gyula: Tu nu ești valah! Ungur ești! Renegat! (Sgomot).

Președintele (sună) Rog liniște.

Lucaciu: Onorată Camera, iată cu aceste citațiuni, în privința autenticității cărora nu încapem îndolală, așa cred, e dovedit că primirea regulamentului camerei cu aceea se argumentează, că pe noi, naționalitățile ca dușmani ai patriei, ai națiunii ne prezintă aici.

Markos Gyula: Precum v'ați purtat!

V. Lucaciu: Din aceasta relese datorința noastră, iar din simțirile noastre constituționale, din iubirea de libertate, din aipirea neclintită a noastră față de națiunea noastră, din toate acestea relese datorința noastră de a arăta înaintea lumii că iată ce se întâmplă cu majoritatea alegătorilor din Ungaria; căci pe baza statisticei în țările coroanei Sf. Ștefan majoritatea o formează naționalitățile iar maghiarii sunt numai 46%. (Sgomot). Iată dar, în era constituțională a sec. XX. suntem arătați în parlament ca o coterie de anarhiști ai țării, ai patriei.

Eu sunt sigur că lumea cultă nu a crezut aceasta și nici acum nu o crede (sgomot) și ne vom îngriji cu viața, cu purtarea, cu toată politica de stat, cu toate concepțiile politice, cu declarațiunile noastre că nici în viitor să nu fie așa. (Strigăte în stânga: Vaida!)

Dacă voim să judecăm cu sânge rece chestia Vaida, atunci vom vedea, că altcum ni se înfățișează, cu totul altfel, cum ni l înfățișăți dvoastră...

Iată, constat este înaintea noastră, că nu ne este permis a primi și votă proiectul de revizuire, până atunci până când nu este motivare din partea guvernului, până când este primit de majoritate, care argumentare se va răspândi în toate conferințele de partid și în toată publicitatea.

Cu aceasta on. Cameră pot trece la meritul faptului, așa precum l-a predat colegul Emil Nagy. Poziția unui deputat este foarte ușoară atunci, când pentru argumentarea punctului său de vedere, o scoate din acele vorbiri, cari au voit să servească primirea și sprijinirea contra amendamentului. Așa suntem în cazul prezent cu proiectul colegului Nagy Emil.

El anume pentru argumentarea proiectului său: aduce înaintea următoarele (cetește): »Aici datoroz cu declarația unui punct de vedere serios. Acel parlamentarism, care se începe dela 1867 numai pro formă a fost parlamentarism, dar într'adevăr privindu-l îi lipsesc părțile esențiale. Experiența a făcut axiomă, că numai acel partid este în stare a forma guvernul, care deși nu pune la o parte toate aspirațiunile națiunii, dar nu strigă așa tare, și acei bărbați politici, cari au avut curajul să vestească aspirațiunile națiunii, au fost priviți ca niște oameni nedemni de guvernare.

»Inșă după ce națiunea nu a voit să abdică de idealul său și după ce a rămas credincioasă parlamentului dela 48, zău s'a întâmplat și aceea, ce noi trebuie să recunoaștem, că cu putere brahială, de multe ori cu corupțiune, de multe ori cu abuzuri am putut face o majoritate, care în mod discret exercită chemarea patriotismului.

Iată în acestea desemnat un tablou. Acel artist care a desemnat acest tablou, penelul numai puțin l-a muiat, și de aceea lipsesc din tablou tocmai cele mai viace colori, lipește realitatea, lipește înșăși viața. În acel period, la care se referă descrierea aceasta, este constat, că parlamentarismul acela nu a fost adevărat, și majoritatea aceea, care a ajuns în urma alegerilor aici, mai bine zis în urma abuzurilor săvârșite, în urma atrocităților, nici decum nu a reprezentat punctul de vedere al majorității cetățenilor acestei țări. Așa stăm noi.

Dar în adevăr întreb pe colegul Nagy Emil, când a desemnat acest tablou minunat, ce l-a pluit înaintea ochilor. Eu așa văd, că s'a gândit numai la aceea rasă maghiară despre care a vorbit Apponyi, că numai despre rassa maghiară trebuie să ne îngrijim. Unde am fost noi atunci, naționalitățile? Incontra noastră, ce fel de procedură s'a urmat? Voiu arată cum, cu ce fel de procedură s'a urmat față de noi în trecut și în ce fel se urmează acum.

Inșă ca să nu se poată zice, că eu vorbesc din ziare românești, D-zeu știe din ce punct de vedere șovinist român, sau de dragul de a agită, iată cetesc părerea politică a stimatului meu coleg Holló Lajos (S'auzim! S'auzim! Cetește): »Asifel puterea a fost deja organizată. Pe valah!, pe slovaci și pe sârbi l-au pus frumușel în trăsura clare peste grămadă și i-au dus »să voteze«. Clicele corupte ale orașelor au transportat la fața locului pe sprijinitorii ordinii pentru afaceri ca din povești. A mers bine geșeftul, și s'au îmbogățit. Oameni fără nici o valoare și-au îndopat buzunarele cu amândouă mâinile, cei vicleni și-au satisfăcut viclenia cu o grămadă de parale. Toate s'au transformat în geșefi, convingerea politică, sprijinirea presei, fabricarea opiniilor publice, dăruirea drepturilor. Toți idioții și proștii cari au venit din provincia, de odată s'au priceput la fabricarea hârtiei, a dinamitel, la constătuirea de bănci. Dacă ar fi avut o mie de mâni, cu toate și-ar fi îndopat buzunarele.

Asifel s'au îmbogățit speculanții și astfel ori și ce aspirație justă a națiunii s'a spulberat în vânt, care numai dușmani a aflat în aceste suflete seci. Pentru nimicirea acestor lucruri s'a organizat țara fără deosebire de partid.

Iată on. cameră, că e descris, cum s'a procedat cu naționalitățile sub regimul trecut, sub regimul

liberal. Slavă Domnului, că a apus această epocă și speroz că în interesul țării, în veci nu se va mai ivi, ca un Bánffy Dezsó viltor ministru-prezident să mai ducă din nou la urnă între jandarmi pe alegătorii români din Ardeal; și apoi să mai poată avea obrazul, de-a stă înaintea camerei și să poată zice băfându-și pieptul, iată un ministru-președinte constituțional, iată conducătorul majorității constituționale:

Difficile est satiram non scribere!

Aceasta în adevăr ar fi rușinarea oricărei libertăți, oricăru simț național, oricărei idei constituționale. Dar Onor. Cameră, intrucâtva totuș s'a schimbat poziția, pentru că după gloriile banffyane, după alegerile și atrocitățile și după procedurile rușinoase duse la îndeplinire în numele ideii de stat, în numele ideii unității naționale s'a ridicat contele Apponyi Albert și prin decretul adresat Maj. Sale a demascat toate procedurile mișești ale regimului guvernului. În acest decret a descris toate atrocitățile și a protestat energic față de acestea. Așa dar dacă acestea au fost adevărate față de maghiarime, față de un Apponyi, dacă a fost adevărat, că cu aceste gheșefuri de suflete, cu aceste corupții ne-cualificabile s'au putut cumpăra vre-o 460 de voturi la Jászberény față de contele Apponyi Albert, atunci poștească și întregescă tabloul stim. domni deputați, cum a putut fi situația atunci când a trebuit să lucrați contra lui Vasile Lucațiu, a lui Iuliu Maniu sau Vasile Damian. (Președintele sună. Strigăte: S'auzim pe președintele!)

Președintele: Rog pe dl deputat să facă bine să rămână la obiect!

Lucaci: Onor. Cameră, Această situație s'a mai schimbat întru câțva spre bine în urma faptului, că bărbații cu judecata mai clară și Ungariei au recunoscut, că această situație e de azi pe mâne, că lipsa simțului etic deja o să arunce țara într'o catastrofă și astfel s'a născut instituțiunea judecătorii curiale, care a pus capăt acestor atrocități teribile și nemaipomenite și...

Președintele: A doua oară te fac atent dle deputat ca să rămâi la obiect.

V. Lucaci: Dl deputat Nagy Emil argumentează lipsa revizurii regulamentului prin descrierea alegerilor electorale din trecut. La aceasta voiesc să reflectez.

Molnár Jenő: Are dreptul s'o facă!

Președintele: Pe dl deputat Molnár îl îndrum la ordine. N'ai nici un drept ca să contrazici pe președinte. (Aprobări în dreapta).

Vasile Lucaci: Și dl deputat Holló Lajos asemenea scrie, că în provință, cu deosebire pela periferii sunt și azi acele alegeri ticăloase, cari au fost sub vechiul regim și încă nu numai la alegerile de deputați, ci și pe alt teren al vieții constituționale. Iată aici o foale unguerească cu numele »Igazság« (Dreptatea), care scrie următoarele (cetește): »La alegeri s'a dat devisa, că nu e permis să învingă creștinii socialiști și nici n'a învins nici unul, deși ar fi trebuit să învingă. Am căzut așadar, am căzut pentru că față de partida care luptă cu mijloace josnice nu poate învinge partida care luptă cu mijloace cinștite. Pentru că într'adevăr nu știu cari au luptat și luptă cu arme mai cinștite: briganzii italieni, betyár li dela Bakony sau contrarii noștri, cari calcă drepturile în picioare, cari își dau ifos de gentlemani, de cavaleri și de domni mari, cari au pus la cale adevărate vânătorii la alegeri, cari au lucrat cu presiuni mârșave, scârboase și obraznice.

Dacă acestea ar fi stat într'o fozie românească atunci atât ministrul de interne Andrásy cât și Günther ministru de justiție le-ar fi cedit toate acestea aici în dietă, cum au făcut când cu vârsarea de sânge dela Cernova, când s'au pus și au cedit pasagiul din foile slovace. Atunci ar fi zis: iată acești agitatori valah!, iată trădătorii de patrie ce scriu despre constituțiunea maghiară în legătură cu revizuirea regulamentului și a alegerilor. Dar acestea le-a scris ziarul maghiar »Igazság«, scrie astfel acesta despre stările de astăzi. Acum cred că pot întrebă, că dacă deja dl deputat Nagy Emil zice în motivarea sa, că la ale-

gerile dietale din trecut, n'a putut majoritatea cetățenilor să-și spună liber părerile și dorințele, întreb oare dieta de acum exprimă ea într'adevăr opinia publică a țării, când aici s'au întâmplat atât de abuzuri, pe care le-am adevărat cu date vrednice de crezut aici în parlamentul țării?

Eu cred, că la unele alegeri s'a manifestat voința alegătorilor, dar în alte o sută de locuri, unde presiunea a fost așa de mare, că voința alegătorilor a fost împiedecată și de aceea noi naționaliștii întocmai așa ne putem referi la acele drepturi și le putem pune pe acelea față în față cu proiectul înaintat de Emil Nagy!

Zice așa mai departe colegul Emil Nagy (cetește): »Așa-i on. cameră, că regimul actual s'a constituit. Acest regim nu are puterea de sus, nu de acolo, precum s'a născut în decurs de zeci de ani guvernele, ci pe lângă aceea, că să se nizu-lască în consonanță cu celalalt factor aducător de legi, zic să se nizu-lască a îndeplini în mod conștientios toate rugămintele noastre în înțeles cu credința față de rege, afară de aceea reprezentă toate acele aspirațiuni naționale și conduce majoritatea care formează idealul nostru«. Prin urmare acest regim s'a constituit în urma alegerilor, așa spune argumentarea, tocmai în acele locuri unde abuzurile sunt constatate.

Pe baza acestor abuzuri ne reclamăm noi alegerile curate și numai o astfel de cameră ținem noi de competență de a veni cu revizuirea regulamentului, care a ieșit din alegeri curate. (Cetește): »Aceste situațiuni On. Cameră — continuă Nagy Emil — învederează și aduc la valoare cu totul alte puncte, și atât eu cât și ori cine cu minte clară va recunoaște, că exercitarea voinței naționale a parlamentului, stă în strânsă legătură cu interesele națiunii«. Guvernul așa trebuie să vorbească în toate împrejurările guvernării sale, dar tocmai aceea, am documentat, că condițiunea primă a conștiinței curate vâ lipsește ca să faceți alegeri curate și pe baza alegerilor curate și libere să se adune aceea majoritate, care va cuteza să vorbească cu conștiința curată în această cameră.

Nu pot să vorbesc despre toate alegerile, cu toate că am cunoștință despre toate, dar am fost la Lăpușul-unguresc, am văzut alegerile dela Șomcuta-mare, dela Crașău; pădure de sulii jandarmi, comite suprem, vice-comite, pretore, și tot felul de presiuni, și tot ce l-a stat în puțință guvernului; terorizarea alegătorilor români, și dacă aceasta nu s'a putut, s'a întâmplat rănirea gravă, ba ce e mai mult chiar împuscarea lor. (Contraziceri în stânga și în dreapta).

În restul vorbirii, care a ținut *ședința întreagă* (dela orele 10 înainte de amezii până la 2¹/₄ după amezii), deputatul Beiușului s'a ocupat amănunțit de proiectul lui Nagy Emil, arătând, pasagiu de pasagiu, cum planul este să i-se zădărnicească minorității orice puțință de a-și spune părerea, de a luptă pentru întruparea dorințelor poporului și de a împedecă stăpânirea să aducă legile ce-i plac ei și cari *numai maghiarilor să le fie spre folos*. Il freacă, d'asemeni, pe Andrásy, care e plin de dușmănie față de naționalități, precum și pe Apponyi. Vorbește despre scrisorile foilor unguerești la adresa noastră și arată cât de mult Björnson, Tolstoy și alții sunt îndreptățiți să scrie cu scârbă despre prigonirile naționalităților din Ungaria.

Sfârșește propunând ca *Dieta să respingă proiectul lui Nagy Emil*, și să declare că un proiect de lege privitor la revizuirea regulamentului nu-i dispusă să discute decât după ce întâiu s'a discutat, votat și sancționat un proiect de lege privitor la sufragiul universal, secret și după comune.

(Ovațiuni nesfârșite între naționalități).

Cel dintâi atelier de pietre monumentale aranjat cu putere electrică.

Gerstenbrein Tamás maeștru de monumente și pietre de cimitir.

Fabricațiile propriu din marmoră, granit, seynit, labrador etc., din pietre de mormânt magazina se află în Kolozsvár, Ferencz József-ut 25.

Cancelaria și magazinul central: **Kolozsvár, Dézsma-ut. nr. 21.** Telefon 662.

Filiale: Nagyvárad, Nagyzében, Déva și Bánpatak.

Procesul slovacilor dela Cernova.

Ziua VII.

Luni, după cum se vestește din Rosenberg și a fost vorba de acuzare procurorul Belopotzky.

A vorbit o oră și jumătate căsându-se să adeverească, că măcelul dela Cernova s'a întâmplat în urma ațărării poporului de către agitatori.

Sustine acuza (opunerea în contra autorităților și a privaților) în contra a *cinzeci și trei acuzați*, iar la acuza ridicată în contra acuzaților Iosif Barna și Ioan Laczko, cari nu s'au prezentat la la pertractare, a renunțat. Pe opt dintre acuzați îi acuza pentru ațărare la revoltă iar pe ceilalți ca și participanți.

Procurorul și-a isprăvit vorbirea la orele 12, când președintele a suspendat pertractarea, anunțând redeschiderea ei pe după-amezi la orele 3.

Dup'amezi au urmat vorbirile de apărare.

Primul apărător, avocatul dr. *Bernat Hiller*, arată foarte clar, cu ce ușurință s'ar fi putut încunjura nenorocirea dela Cernova. Spune, că întreg dosarul procesului nu e lămurit cum se cade. Cere achitarea.

Apărătorul dr. *Kállay*, invocă precedentele și arată, că pretorele *Pereszély* n'a purces cum l-a îndrumat protopretorele. Procedura jandarmilor fiind contrară regulamentului nu poate fi vorba de împotrivire în contra autorităților. Poporul a avut numai intenția să amâne sfințirea bisericei, dar nu să comită crime.

Dr. *Ioan Mudrony* arată că poporul s'a împotrivit nu pentru agitație în contra nației maghiare, ci motive religioase l-au îndemnat la aceea. Dacă preoții nu ar fi forțat, lucrul nu s'ar fi întâmplat nimica.

După ce vorbește și ultimul apărător, avocatul dr. *Lakner Henrik*, urmează duplica procurorului. Acesta la din nou în apărare pe preoți și pe jandarmi.

Sentința s'a publicat ieri după-amezi la orele 3.

Ziua din urmă.

Sentința.

Ziua de ieri Marți, a fost ziua din urmă a procesului nenorocitorilor slovaci din Cernova, ziua osândeii. După o pertractare de o săptămână în sfârșit trebuia să se aducă osânda.

Era de prevăzut, că acuzații nu vor fi mântuiți, dat fiind, că martorii erau jandarmii, cari au tras focul și popii catolici, cari toți făceau cele mai grele mărturisiri.

Osânda adusă ieri de tribunalul din Rosenberg e o nouă dovadă în fața lumii despre soarta naționalităților din Ungaria.

S'au croit ani de pușcărie unor slovaci cari și-au apărât viața, ba altora fiindcă au fost schingiuiți de sulitele și glonțele jandarmilor sau văzând pe frații lor svârcolindu-se în sânge la Cernova — au scos un cuvânt de amărăciune, un blăstem.

Cazul acesta adeverește și mai mult, că nu numai »agitatorii«, — cum ne numesc *Schreib-Morții* dela fituicele jidano maghiare, pe noi, gazetarii sau ceilalți fruntași ai popoarelor nemaghiare din țara asta fericită, ci și poporul dela țară, țaranul, care nu mai știe de »agitație« e luat la goană, e tras pe banca acuzaților și osândit, pentru ce nici nu-și dă seama.

Sentința s'a publicat ieri la orele 3 după-amezi.

Iată osândeile aduse de tribunal:

Ana Hlinka, sora preotului *Hlinka*: 3

ani pușcărie (temniță grea) și perderea oficiului pe 5 ani.

Ioan Iavorca: 2 ani pușcărie (temniță grea) și perderea drepturilor politice pe 5 ani;

Anna Kosa-Bocskor: 2 ani pușcărie.

Boczko Bela: 1 an și 6 luni pușcărie;

Vendel Laiciac: 1 an și 6 luni pușcărie;

Gheorghe Hatala-Ditki 1 an temniță ordinară;

Andrieu Sliacian: 2 ani pușcărie;

Ecatarina Paskoly: 2 ani pușcărie;

Ioan Fulla, Andrei Kalina și Stefan Iancovcz: 1 an temniță ordinară;

Maria Urban: 1 an și 6 luni temniță ordinară;

Ioan Laczkó: 1 an pușcărie;

Stefan Caliar: 1 an pușcărie;

Francisc Koloska: 1 an temniță ordinară;

Iosif Jancsó: 6 luni temniță ordinară;

Ágnes Demkó, Maria Sliacian și Ioan Cibulca: 6 luni; Femeia lui *Ioan Culiac*

1 an; *Susana Culiac*: 8 luni; *Andrei Culiac*: 1 an; *Ioan Urban*: 8 luni; *E-*

ecatarina Cubacica: 4 luni; *Andrieu Smi-*

cica: 8 luni; *Ecatarina Brna-Hrabovszki*

și *Ecatarina Remény-Faja*: 8 luni; Femeia

lui *Stefan Haisic* 6 luni și *Ioan Schalk*

6 luni — temniță ordinară.

Ceilalți acuzați afară de nouă inși au fost condamnați la câte 6 luni temniță ordinară.

În total s'au adus în număr rotund 16 ani pușcărie; și 22 ani temniță ordinară; spesele de proces ating cifra de 10.000 coroane.

Tribunalul la cererea procurorului a ordonat arestarea imediată a condamnatei *Ana Hlinka*. Ceilalți osândiți au fost lăsați pe picior liber.

În contra monstruoasei osânde apărătorii au însinuat apelată, asemenea tribunalul a cerut îngreunarea osândeii pentru 7 osândiți.

Din România.

Dr. *Dim. Sturdza*, președintele consiliului și șef al partidului național-liberal, a împlinit ieri vârsta de 75 ani.

M. Sa Regele — scrie »V. Națională« a binevoit a trimite cu această ocazie, veneratului nostru șef, o scrisoare de felicitare, concepută în termeni foarte elogioși și plini de căldură.

— Dela consiliul superior. Dnii *Sturdza*, *Brătianu* și *Anton Carp* au lucrat ieri cu membrii consiliului superior al agriculturii.

Dr. *Rosetti* a expus celor trei membrii ai guvernului mersul aplicării legii învoltelilor agricole.

Contractele au fost tipărite și vor fi trimise prin ministerul de interne direct tuturor primarilor rurali cari vor fi obligați să le pună la dispoziția proprietarilor, arendașilor și țaranelor.

Dr. *Rosetti* a mai comunicat ministrilor că până acum 25 de județe și-au ales comisiunile regionale și că până la 1 Martie toate comisiunile vor fi alese și vor începe să funcționeze.

Acțiunea de scăpare a școalelor.

Poporul românesc respinge ajutorul de stat.

Ficătar.

În rândul altor comune, cari lucrează pentru binele școlii este și comuna *Ficătar* protoprezbiteratul *Belinț*.

Comuna aceasta este una dintre comunele cele mai împovorate cu diferite dări, anume:

În apropierea comunei se află riul *Timiș* a cărui apă în timpul primăverii ezundă; poporul a fost silit să facă dălmă, ca astfel să scape de primejdie. Cu facerea dălmii comuna a fost pusă la o nouă dare, care face de două ori atât cât face darea comunală. Cu toate acestea s'au supus la o nouă sarcină așa, încă venind încredințatul înalt Prea Sfinției Sale Domnului Episcop pentru mărirea salariului învățătoresc, atât comitetul parohial, cât și sinodul parohial au primit cu plăcere mărirea lui dimpreună cu cvincvenalul zicând: »Cum ne-am susținut până acum școala o vom susține și mai departe.

Laudă să cuvina unui astfel de popor care știe rostul chemării sale și luptă pentru școala sa pe care și până acum au susținut-o cu mari greutate.

Din străinătate.

Epistola secretă a împăratului Germaniei, pe care »Times« a scos-o la iveală, în timpul din urmă a făcut tocmai impresie bună în Anglia. Intreaga presă îl laudă pe împăratul, iar pe admiralul *Tweedmouth* îl acuza, fiindcă a arătat la mai mulți inși epistola de caracter privat a împăratului în mod indiscret.

În cercurile politice se crede, că poziția admiralului *Tweedmouth* e foarte critică »Daily View« și »Morning Leader« l-a dat drept împăratului *Wilhelm* și pretind, ca să se facă cercetare, că în ce chip a căpătat »Times« știre despre epistolă. *Tweedmouth* își va da seama despre faptul acesta în casa lorzilor, însă înainte de aceasta se va ținea consiliu de ministrii, care va discuta chestia epistolei din toate punctele de vedere.

Vineri cu puțin înainte de a sune vestea despre scrisoarea împăratului înaintea publicului, a trimis guvernul anume un curier la regele *Eduard* în Paris.

Fără îndoială, că trimiterea curierului — care s'a întâmplat cât se poate de în grabă — a fost în legătură cu chestia scrisorii. Curierul, care deja s'a întors la Londra, a adus guvernului o telegramă foarte importantă.

Atentat contra regelui Norvegiei.

Din *Cristiana* se telegrafiază cu 10 Martie: Azi după-amezi mare panică s'a născut în apropierea palatului regal. Toată lumea vorbește că regele e mort. Asta însă nu s'a putut adevăra. Atâta e adevărat că în contra regelui *Hakon VII* s'a comis atentat. Prin o jereastră a palatului regal s'au descărcat 12 focuri de revolver, dar gloanțele n'au atacat pe nimeni. Respectivul individ nu și-a spus numele, numai atâta a afirmat că pe regele a voit să-l omoare. Se crede că atentatorul e nebun. Regele petrece cu familia regală în castelul din *Hoxenkollen*.

Tulburările din Persia. În Teheran s'a lăsat vestea, că în districtul *Veramin*, partidul reac-

Toate damele se facideal de frumoase prin efectul bun al
CREMEI MAKOL-IDEAL
care adeverește nenumăratele scrisori de mulțumire.
Face să dispară roșăța feței, pișturiile, petele de ficat ștoate necurătenile pielei.

Prin folosirea cremei *Ideal* ajungem să avem o față curată, fragedă, catifelată și fină! De aceea vă rugăm ca la comandă să ne scrieți precis dacă fața e grasă sau uscată.

Secapătă numai la însuși fabricantul:

KUDAR LAJOS Szent László, gyógyszerész — — Makó Ujváros — —

— 1 borcan de cremă *Ideal* 1 cor. —
Pudra *Ideal* 1 cor. Săpun *Ideal* 70 fl.

Comandele prin postă se satisfac repede și punctual.

Preparate medicale și chimice au fost premiate în expoziția igienică internațională din 1879 cu medalia de aur, cu crucea de metal franceză și cu diploma de distincție.

Ionar înarmeză țărani și vrea să folosească contra atacării parlamentului. Vestea aceasta în cercurile liberale a produs velenul nemulțumire. Nu e exclusă că se vor întâmpla ciocniri. În Siras au omorât alaltăieri pe reprezentantul guvernului.

Alegerea de prezident în America. Comisiunea republicană din statul New-York a hotărât, că va fi pe partea guvernatorului *Huges*, candidat de prezident al Statelor-Unite.

Supunere față de regele Portugaliei. Din Lisabona se anunță, că dela pășirea pe tron a noului rege, alaltăieri a fost prima primire la palatul regal. A fost lume multă din societatea înaltă, care a umplut toate sălile palatului. Convoiu multimei ce trecea pe dinaintea regelui și a reginei-mame a durat timp de trei ore.

Generalul Stössel grațiat. Din Petersburg se anunță, că țarul a grațiat pe generalul Stössel schimbându-i sentința de moarte în închisoare de cetate pe zece ani. Tot astfel a mai ușurat și pedeapsa generalului Fock.

Ce milostiv e tătucu!

Conflictul chino-japonez. Londra, 9 Martie. Deoarece guvernul chinez amână răspunsul definitiv cu tot felul de întortocheri, guvernul japonez a repetat din nou pretenziunile și a cerut răspuns urgent. Totodată a comunicat, că dacă China nu va răspunde, Japonia e silită să procedă așa, după cum prelinde demnitatea națională. China a răspuns că și exprimă adâncă părere de rău pentru violarea drapelului japonez și a promis că va pedepsi pe oficianții răspunzători și va da satisfacția cerută. În cece privește luarea armelor și munițiilor va răspunde mai târziu.

AVIZ!

Abonenții cari nu și-au achitat abonamentul sunt rugați din nou să binevoiască a trimite numai decât, deoarece administrația va sista după 8 zile trimiterea ziarului pe mai departe aceluia, cari nu vor plăti. Ne-am hotărât, că d'aci încolo să nu mai trimitem pe credit. Excepțiune nu putem face cu nimeni.

Administrația ziarului.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 11 Martie n. 1908.

— O frumoasă serbare au avut românii din Viena Duminecă în 8 l. c., când s'a adunat întreaga colonia română să sărbătorească într'un banchet aranjat la îndemnul dlui dr. St. N. Ciurcu avansarea fostului colonel i. r. și vrednicul fruntaș al românilor, dl Alexandru Lupu la rangul de general. Sala restaurantului »Zur grossen Tabakspfeife« de pe Graben era la 8^{1/2} ore seara tixită de lume. Intre cei de față am observat afară de iubilant cu dna și cumnata dsale dna Maniu, pe dl dr. Aurel cav. de Onciu cu dna, dl dr. Ciurcu, cu drele și dnii: Dr. C. Vasiliu, dr. Cuparescu, dr. L. Popovici, dr. A. Popa, dr. Sturza, Gramatovici, Fințescu, dsoara E. Topliceanu, dna Cârștiuc, dsoara și dl C. Popovici, dl locotenent Iacoban cu dna, dr. V. Cioban, dnii Mihaiu Popovici, reprezentanții »României June«, »Clubului român«, toți ofițerii români din loc etc. Raport amănunțit urmează.

— Al 11-lea proces. »Lupta« scrie: Azi s'a înmănat redactorului nostru responsabil avizul procuraturii că s'a pornit un nou proces — al 11-lea — împotriva ziarului nostru.

Procuratura a descoperit »agitație« în articolul »O nouă crimă a guvernului«, publicat în numărul 223 al ziarului nostru din prilejul măcelului dela Cernova.

Pressa e liberă... n'avem ce zice!

— **Balotagiile în Croația.** Ieri s'au ținut în Croația alegerile de deputați în 5 cercuri ajunse în balotaj. Au reușit patru înși din *partidul sârb independent*. Intre ei și Dușan Popovici, precum și un socialist.

— **Socialiștii din Arad pentru votul universal.** Membrii partidului socialdemocrat din Arad se înarmează din răspuțeri în lupta mare ce are să se dea pentru sufragiul universal. Muncitorii — după imponenta adunare din 10 Oct. anul trecut — au așteptat ca guvernul să și împlinească această promisiune care este un punct principal din program. Dar până acum nu s'a făcut nimic. Guvernul tot promite și tot amână de Joi până apoi. În urma acestor lucruri muncitorimea din întreaga țară va ținea adunări de protestare și în caz că nici astea nu vor ajuta probabil vor declara greva generală în toată Ungaria. Duminecă se vor ținea aici în Arad două adunări populare, la cari va vorbi Garbay Sándor președintele societății zidarilor din întreaga țară. Adunările vor fi pe plața Tökö'y și Szabadság tér, amândouă cu acelaș program.

— **Cununile.** Dl Alexandru Popescu, funcționar la Târgu-Ocnei (România), fiul colaboratorului nostru Iosif Popescu, inginer, s'a cununat Dumineca trecută cu dsoara Profira Armenciu, institutoară în Târgu-Ocnei.

Adresăm tinerii perechi sincere felicitări.

— **Ai lor să fie.** Ioan Hoța din Muș-răș-Oșorheiu și-a maghiarizat numele în Horvat. — Teodor Gallu din Agriș și-a maghiarizat numele în Gál.

Ai lor să fie.

— **Nou avocat român.** În 9 l. c. n. a dat cenzura de avocat cu succes strălucit dl dr. Nicolae Zigre din Oradea mare. Il felicităm.

— **»Preot model«.** Comuna noastră Dellblata e binecuvântată de Dumnezeu cu un preot model de vrednicie și bunătate. În urma activității sale apostolești, locuitorii comunei au ajuns în o stare economică morală, dintre cele mai înfiorătoare. Cuvintele lui dulci vărsate în fiecare Duminecă și serbătoare, precum și cu alie ocazii în predicile sale, sunt de o greutate morală creștinească foarte mare.

Mulțumită rodniciei sale activități — se bucură azi de o iubire și venerație nu numai în comună, ci și afară — pe întinsele câmpii ale Banatului sudic. Durere numai că nu intră în contact zilnic cu poporul, adevă și afară de biserică.

Indemnul ce m'a decis a face puțină amintire despre prea modesta d-sale persoană, e tocmai predica rostită acum în Dumineca lăsatului de carne.

Invățăturile de acestea ne vor feri și curăți de năcate și ne vor învrednici să vedem pe Dzeu. În aceeaș zi, adevă Duminecă seara a făcut vecernia împreună cu pavecerița cea mică și cea mare. Adevărat ca la mitropolie!

Vă indemn deci pe toți credincioșii să cercetați sfânta biserică, căci auzind zilnic predicile preotului nostru să nu rămână viața voastră moartă, adevă lipsită de fapte bune. Iar părintele Timotelu Popoviciu îi gratulăm pentru bunul și nobilul simțământ creștinesc, cu care conduce turba la pășunea cea mântuitoare. Se auzim tot așa despre d-sa. *Creștinul*.

— **Trăiască »tulipanul«!** După statistică, în luna Ianuarie importul a fost cu 4 milioane cor. mai mare decât în luna primă a anului trecut. Ironia sorții e și mai piscătoare, când știm, că în aceste 4 milioane, singură Austria își are partea cu — 3 milioane cor.

— **Șezătoare literară în Cluj.** Tinerimea română din Cluj invită la șezătoarea literară III., ce va avea loc Duminecă în 15 Martie n. a. c. în »Casina română. Inceputul la 8 ore seara. Întrarea 20 fil.

— **Dărulri nobile.** Controlorul »Reuniunii sodalilor români din Sibiu«, dl Nic. Stoica, în calitate de instructor de dans, a administrat fondului »Victor și Eugenia Tordășlan pentru înzestrarea fetelor sărace«, suma de cor 60, dărulită

de următoarele dsoare, participante la școala de dans și anume: Elisaveta Buzdughină, Ana Popa, Paraschiva Muntean, dsoarele Roman, Mărioara Cismaș, Ana Moldovan, Elena Vestemean, Ana Simțion, Elena Berghезin, Paraschiva Apolzan, Maria Chidu, Augustine Wolf, Ana Negrușiu, P. Bogorin, Mărioara Dușe, Elisaveta Suci, Elena Șerban, Elena Banclu, Elena Theil, Letiția Simțion, Ana Dan, Paraschiva Drăgan, Mărioara Simțion, Maria Ceonța, Paraschiva Ișan, Elena Comanescu, Paraschiva Avrigean, Malvine Zel, Finica Comanescu, Ana Șerban și Elisav. Șerban.

— **Emigrări.** Cu toate știrile rele ce sosesc din America tot se mai află oameni, cari plec la America. E drept, că cifrele nu sunt așa de în-grozitoare, ca cele de până acum, dar totuși sunt și de aceea, cari cu ochi închiși se aruncă în prăpastie.

Așa săptămâna trecută au sosit 613 emigranți toți din Ungaria între cari 37 români.

— **Lupta socialiștilor pentru votul universal.** Din Budapesta se anunță, că conducătorii partidului social-democrat din Ungaria au chemat muncitorimea la o mare adunare pentru ca să lucreze contra ciuntirii sufragiului universal. Pe calea Arenei s'au adunat la vre-o 6000 de înși, unde a presidat Garbay Sándor iar Weltner Jakab a ținut o vorbire. După discurs s'a adus o hotărâre însă care critică aspru ținuta guvernului și pretind ca să se aducă în grabă votul universal. O mulțime de vre-o 1000 de înși s'a dus pe plața Oklogon, unde s'a produs o larmă mare, strigând: »abzug cu partidul independent, abzug cu guvernul, abzug cu Kossuth Franți!«

A intervenit poliția și astfel l-a imprăștiat. Câțiva deputați din partidul 48 ist, încontinuu băteau telefonul înștlințindu-l pe Kossuth Franți despre demonstrație.

Ieri seara s'a continuat demonstrația înaintea redacției ziarului socialist »Népszava«. Ca la vre-o 2000 de muncitori s'au dus înaintea redacției foii socialiste, strigând, să trăiască sufragiul universal secret. Din o fereastră a redacției a vorbit către popor Buchinger îndemnându-l la luptă pe viață și pe moarte. O cază mai mare de muncitori s'a dus în strada Kossuth Lajos, unde a spart ferestrelle casinei țării și a casnei naționale.

Când a sosit poliția nu mai era nici urmă de socialiști.

— **Pentru Brad.** Ni se scrie: Frumoasele porniri de a aduce din puținul nostru jertfe pe altarul culturii române, — ne ating atât de plăcut, și pare că simțim o oare-care alinare în suferințele ce zilnic avem să le îndurăm din partea aceluia, cari sunt în primul rând chemați să se îngrijescă de înaintarea culturală a popoarelor, cari și azi înă simt jugul asupririlor de veacuri. Și câtă bucurie națională vibrează în inimile noastre când vedem că prigonirile mai marilor noștri tocmai în direcția, pe unde ni se pun mai multe piedeci, aduc pentru noi cele mai frumoase roade.

Cronica contribuțiilor pentru ideale comune s'a mai înmulțit cu ziua de 1 Martie a. c., care ziua ne-a dat cea mai mândră dovadă, că noi când serbăm cele mai frumoase momente din viața noastră nici când nu uităm ca din bucuria cercului familiar să împărtășim și cercul mai mare, cercul naționalei (române). Aceasta ziua se leagă de numele tinerii perechi Mărioara n. Oănescu și Ioachim Cerbicean de prezent paroc — cari cu învoarea lor de a se juca mireasa în favorul gimnaziului din Brad ne mai adaugă la buna noastră speranță depusă în tinerimea de astăzi, și totodată ne face a crede că fiecare își va ținea de mândrie ca pentru neam să între în viață, și ce ar fi încă de dorit, ca pentru neam să-l fie ultima mișcare a inimei nainte de a și lua adio dela cele pământeste.

Un singur moment mai amintesc, ce e legat de persoana părintelui Ioan Bocaniciu, cumnatul și totodată al doilea tată al miresei, rămasă de timpurlu orfană — care, pe cum știu, a fost inițiatorul ideii de a fi jocul miresei pentru Brad. O fac aceasta să arăt altora un exemplu atât de frumos ce ni-l-a dat acest vrednic preot, fost odată elev al gimnaziului din Brad, care cu atâta recunoștință și iubire își aduce aminte de mama lui spirituală, fiindcă a fost română. Vouă vă sună aceasta tinerilor, cari zburând de sub aripile ocrotitoare ale școlii nu vă mai cugetați, că tot ce aveți sunteți datori a mulțumi acelei mame ce cu multă îngrijirea vi-a netezit drumu-

rile pe cari avea să purceadă spiritul vostru lătrât deja de aici pentru luptă în viață. Jertfiți și voi din sărăcia voastră pentru școalele române, că pe când cele străine ne învață să urim străinul, ale noastre ne învață să ne iubim neamul. Această iubire de neam a îndemnat pe tinăra păreche și pe pâr. Bocanliciu, ca să se folosească de frumosul obicei românesc (jocul miresei) în favorul culturii noastre naționale.

Eu nu mă încerc să aduc laude la adresa nimănui, de neamul răsplata cuvenită la astfel de înimi nobile, păstrându-l în sanctuarul amintirilor plăcute.

Olimnaziul din Brad și-o primit partea sa din bucuria cununii tinerei părechi — în sumă de 72 coroane. De încheiere cred că va fi bine să public și numele celor care au contribuit la această sumă frumoasă:

Ioachim Cerbicean, mirele, dr. Popescu, protopop, dr. Ienciu, avocat, Petru Chejan, paroh, Ioachim Cerbicean, paroh câte 10 cor., Ioan Bocanliciu 6 cor., Nicolae Cerbicean, 5 cor., Onisfor Soră, 3 cor., Ioachim Ungur, paroh, Simonet, paroh, N. Lăteș și N. N. câte 2 coroane.

— Csárdás la petrecerea românească în Lipova. Ni se scrie: Duminică seara, în 8/24 l. c. au aranjat măiestri români din Lipova o petrecere la hotelul »Regele Ungariei«.

Deși eră public puțin, petrecerea eră foarte frumoasă; tănărele și drăgălașele fetițe săltau, de fii eră drag săte uși la ele, iar voinicii tănări români, fiitorii stâlpi a națiunii, le învârteau, de cugetai că e un vârtej.

Uitasem toate năcăzurile noastre și vedeam lumea frumoasă ca o zi de primăvară. Imi eră fală că și eu sunt fiul unei națiuni, care are fiice așa drăgălașe și dansuri așa frumoase, imi eră fală că și eu sunt român.

Dar nu mi a fost data să mă bucur mult.

După miezul nopții să auzia câte un glas răgușit: »hallik mán egy csárdás is!« Aceasta încă nu m'a indignat peste măsură, cugetam că doară d-nii aranjieri nu vor permite să se joace acest joc. Nu peste mult însă aud că încep țiganii un »ropogós« și românii roștri să pun și întrig un joc înfocat, dar așa înfocat, încât ar fi făcut de rușine și pe ungurii de pe Hortobágy.

Dacă imi aduc bine aminte, mai înfocat jucă Grigorie Poenari, inv. confesional român, Ioan Popa și Svetozar Ristin, ambii contabili la banca românească »Lipovana«. Nu le a lipsit numai pinterii și și fi jurat că joacă niște fii neaoși de-al lui Arpád.

Asta mi-au amărît sufletul foarte și m'au desiluzionat. Imi părez, că de odată s'a schimbat lumea. Nu mai vedeam coconitețele așa grațioase, nu mai vedeam în tănări niște vlăstari harnici, fiitori stâlpi ai neamului nostru așa de cercați, ci imi părea că văd niște păpușe fără voință de sine stătătoare, care să învârtesc fără să știe ce fac.

Incepusă a-mi fi rușine că și eu sunt fiul unei mame, care are atâția fii rățaciți și cu inima zdrobită am plecat spre casă. *Tratan Iancu Lipovanul.*

— Matzky Károly, cofetar în Arad, recomandă pentru sezonul carnavalului cele mai fine prăjituri de thee și bomboane. Fabricație proprie.

Vorbirea dlui V. Goldiș.

— Ședința dela 11 Martie a Dietei. —

— Prin telefon. —

Prezidează Justh și apoi Návay. Dintre naționaliștii români sunt toți de față afară de A. Novac. Tot așa: la ședință sunt de față toți miniștri.

Vorbirea lui Goldiș.

Senzația zilei este admirabila vorbire rostită de V. Goldiș, care deși abia întremat după o destul de grea boală, vorbește două ore întregi, răsturnând cu puternice argumente toate câte guvernul și oamenii săi au adus întru sprijinirea revizuirii regulamentului dietei.

»Prin revizuire — zice — se calcă în picioare garanția de căpetenie a parlamentarismului țării noastre și însuși libertatea cuvântului. O chestie ca aceasta, care taie adânc în constituția țării, nici nu o poate rezolva parlamentul fără ca, prin noui ale-

geri, să se consulte întâi poporul! Guvernul actual a ajuns doar la putere în virtutea și cu ajutorul regulamentului actual, care a ajutat coaliției să facă obstrucție și să creeze astfel greutate de neînălțurat guvernelor de mai nainte. Și asta vă este acum mulțamul: vreți să desființați regulamentul care v'a adus la putere?

»Mai este apoi un motiv puternic împotriva proiectului guvernului: *nici mesagiul regal nici programul guvernului n'a amintit nicăiri printr'un singur cuvânt de proiectul revizuirii!* Este o neiertată și perversă apucătură deci, când veniți și prin surprindere voiți să realizați planul de care n'ați îndrăznit să vorbiți înaintea alegătorilor!« (Aplauze pe băncile naționalităților).

la apoi pe rând și-i combate pe toți cei cari au vorbit în favorul proiectului de revizuire. Spune: »Este un petext ipocrit când veniți și invocați primejdia croată! (puternice aplauze). De ce să suferă constituția, de ce să se dea lovitură parlamentarismului numai pentru că guvernul nu se poate înțelege cu croații? O astfel de politică e cât se poate de condamabilă!«

Se ocupă pe larg de întreaga politică a guvernului, arătând cum pentru a putea să stea în fotolii, actualii șefi ai partidelor maghiare nesocotesc tot ce au profesat nainte, se lapadă de tot ce au zis că e sfânt și fac tocmai ceace au combătut la guvernele precedente. Indeosebi pe Apponyi îl combate cu o vigoare și cu un efect colosal.

Privitor la proiectul în discuție, zice: »Nu cred că nouă ne-ar putea strică așa mult înăsprirea regulamentului. Ceace ne revoltă însă mai ales și ne face să ridicăm protest este faptul, că susținătorii revizuirii au argumentat și apărât proiectul învinuindu-ne pe noi că suntem dușmani ai țării«.

Protestează cu energie în mijlocul ovațiilor tovarășilor săi de luptă.

»Naționalitățile — continuă — n'au păcătuit nici odată în contra patriei«.

— Dar la 1848? înterupe un kos-suthist.

— Noi românii, slovacii și sârbii la 1848 nu contra patriei au luptat — răspunde Goldiș — *ci ne-am apărât naționalitatea* (aplauze). Epoca d'atunci ne promitea libertate, ne lua însă naționalitatea. Declarăm însă sărbătorește și cu inima deschisă că naționalitatea ne este mai dragă decât orice libertate (aplauze la naționalități: zgomot între unguri) și avem atâta tărie s'o spunem și aici, în fața țării și a lumii, că *dacă cineva se va încumeta în viitor să se atingă de naționalitatea noastră, ne va găsi gata să ne apărăm naționalitatea* chiar cu prețul vieții noastre (insufletește ovațiuni între naționalități).

Documentând pe larg îndreptățirea luptei naționalităților, termină respingând proiectul de revizuire (naționaliștii îi fac ovațiuni, toți îl felicită).

Vorbește apoi, o oră și jumătate, *St. Pop* care de-asemeni combate cu puternice și multe argumente juridice proiectul de revizuire.

Interpelări senzaționale.

Farkasházy interpelează guvernul dacă are cunoștință de acuzele grave ce i-a adus Kristóffy? Sunt adevărate afirmările lui Kristóffy? Pune-va guvernul sub acuză pe fostul ministru drabant? Și publica-va guvernul pactul misterios dintre Coroană și coaliție?

Wekerle răspunde îndată. Zice că n'a

stat de vorbă cu Kristoffy, nu poate publica pactul, nici nu-l va pune sub acuză pe Kristóffy. Promite însă solemn, că *la toamnă va aduce proiectul sufragiului universal în discuția parlamentului*..

Deși n'a prea satisfăcut pe nimeni, camera ia la cunoștință răspunsul.

Hammersberg interpelează guvernul în chestia croată.

Wekerle răspunde foarte agresiv la adresa croaților, amenințându-i cu toată puterea statului.

Ședința se ridică la orele 3.

„Tribuna“, Supilo, Hodja și Vaida.

— Prin telefon. —

Budapesta, 11 Martie. Corespondentul »Tribunei« a avut o lungă și interesantă convorbire cu Supilo, Hodja și Vaida asupra alianței dintre croați și naționalități. Toți trei s'au pronunțat cu simpatie asupra chestiei și până la încheierea unei alianțe formale, e sigur că naționalitățile și croații vor lupta paralel, în deplină înțelegere și armonie.

Ultime informațiuni.

Știri alarmante. Presa din București și din Budapesta a publicat ieri și azi cele mai alarmante știri despre prețurile tulburări țărănești în județele del nordul Moldovei. Se vorbește despre răscoale în mai multe sate, despre regimente trimise să potolească răscoala și câte toate.

»L'Indépendance Roumaine«, care ne sosește acum, publică la loc de frunte un articol în care arată că alarma pressei nu este justificată prin nimic, țărani deși sufer mult, stau însă pe pace și au nădejde că noile reforme agrare vor îmbunătăți în chip simțitor soarta lor.

Economie.

Târgul din Timișoara (sfîului Iosif) anul acesta va dura din 19—23 Martie și n.

Se pot duce la târg tot felul de animale din zilele de 19 Martie până în 23 Martie.

La locul de târg pot fi aduse și animale care sunt prinse la car, dar numai atunci, dacă sunt provăzute cu pașaport (carte) regulat.

Cine nu voinște să vină cu vitele ce trag deja la car, chiar în târg, acela poate șede în oraș ba chiar și în apropierea târgului, fără să aibă pașaport pentru ele.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 11 Martie 1908.

ÎNCHERAREA LA 1 ORĂ

Oră pe Apr. 1908 (100 kg.)	24.28—24.30
Secară pe Apr.	21.30—21.32
Ovăs pe Apr.	15.80—15.82
Cucuruz pe Mai 1908	13.26—13.28

ÎNCHERAREA LA 4 ORE

Oră pe Apr.	24.20—24.22
Secară pe Apr.	21.24—21.26
Ovăs pe Apr.	15.78—15.80
Cucuruz pe Mai 1908	13.22—13.24

BIBLIOGRAFIE.

Acum de curând a apărut revista săptămânală: »Le Mouvement Economique« organ al »Societății de economie politică și de finanțe din București cu următorul sumar:

Industria de petrol în România înaintea și după congresul petrolifer al treizecelea, Societatea de economie politică și de finanțe din București (conferință de Iacob Calz inginer).

Se poate căpăla la redacția și administrația din Strada Arcului 5, București.

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor proprietar George Nichin.

Instiintez pe on. public că mi-am mutat măcelăria pe Szabadság-tér în edificiul teatrului vechiu unde, vind carne proaspătă de porc cu 68 cr. Untură curată cu 68 cr., slămina cu 68 cr., șunca afumată cu 90 cr. înainte 80 cr. cotlete 90, coaste 72, picioarele cu 60, mațele cu cele mai favorabile prețuri de zi. Mațe și săpun de uscat de casă, varză acră, napi, crastaveți și pipărei se pot căpăta în măcelăria lui **Garay Károly**, în Arad pe Szabadságtér.

TEJNOR János

Timișoara-Fabric, str. Andrassy 18.

P. T.

După 25 ani de activitate la firma Karl Koch im permit a aduce la cunoștință, cumcă m'am stabilit insumi sub firma susnumită.

Recomand numai fabricate de clasa primă ca: **cuțite de buzunar, briciuri de ras, foarfece de oțel, instrumente chirurgice, tacâmuri, unelte de grădină, bantage; legături la curarea morburilor se efectuește prin oameni experți. Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări se efectuează garanție de oameni experți.**

TEJNOR JÁNOS,

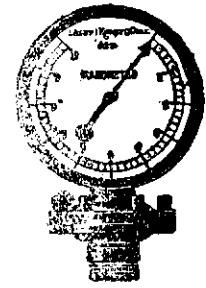
instrumentar chirurgical, cuțitar și convacar absolvent.

Cea mai mare și mai ieftină firmă de grădinarit din țară.

200,000 bucăți de ultoi de viie, 200,000 bucăți riparia, 100,000 bucăți pomi frumoși cu coroană 200,000 bucăți trandafiri nobili, 100,000 bucăți arbori de lux și cireși de lux se pot căpăta cu un preț fabulos de ieftin, catalog de specii și prețuri se trimit **gratuit și porto franco, — firma Váradvelencei műkertészeti és rozsatelep Nagyváradon.**

Doczi Pál

atelier pentru repararea instr. tehnice.
Szeged, Takaréktár-u. 8., Bitó-ház.

și obiecte de luminat.

Reparațiuni de biciclete, mașini de cusut mașini de scris, măsurătoare de spirt, instrumente pentru ingineri, instrumente pentru dentiști, sonerii electrice, telefoane, gramofone și puști. Părți de mașini de cusut și de biciclete, lămpi cari desvoaltă gaz

Mașini de cusut mănuși și blănării. Stărpitor de troscoțel, economisator de cărbuni. Repararea instrumentelor de desemn.

Numai e emigrare!

pentru că și la noi poate câștiga ca'n America, dacă se ocupă cu industria noastră de casă.

Dă lămuriri prima întreprindere din Ungaria de Sud de mașină de împletit în casă

Kötögép vállalat, Szeged,
strada Iskola nr. 18.

In atențiunea

proprietarilor de pământ, notarilor, învățătorilor și a publicului călător!

In cafeneaua mea

„MOTOR“

Arad, str. Boros Béni (casa Vanicsek)

(în apropierea gării de motor), ori cine se poate distra plăcut — In toată ziua muzică.

Buffé rece și beuturi excelente.

Prețuri solide și serviciu punctual.

Deschis până dimineața.

Rugând sprijinul tuturor, sunt

cu stimă:

Lukács Fülöp Lajos.
cafegiu.

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria aranjată cu putere de aburi.

BODICS SÁNDOR,

urnătorie de clopote și ceasornice de turn

BAJA (BACICA).

Recomandă îndeosebi cele mai perfecte

CEASURI DE TURN

pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă și nouă de tot și în prelucrare solidă. — Afară de aceia atrage luarea aminte a onorațiilor preoți și a onoratorilor comitei bisericești asupra

MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.

Pregătește clopote în toate mărimile după acorduri recerute. Se reînnoiesc și repară clopote vechi; afară de aceasta se repară ciaturile de turn pe lângă cheazășie. — Onoratele comitee și plebanile precum și curatorii primesc avantajul de a plăti în rate. Servesc, la dorință, cu budget, gratis.

Acuma a sosit

Untura de pește proaspătă
de Norvegia

fără culoare și miros, calitate escelentă.

Prețul unei sticle 2 coroane.

Contra

supărărilor reumatice
este escelentă

Spirtul Reuma

incercat de atâtea ori cu succes.

Prețul unei sticle 80 fileri.

Se capătă calitatea originală în farmacia lui

Rozsnyai Mátyás

Arad, Szabadság-tér.

Nr. telefon 331.

Nr. telefon 331.

Prima fabrică de mobile de fier în Ardeal!

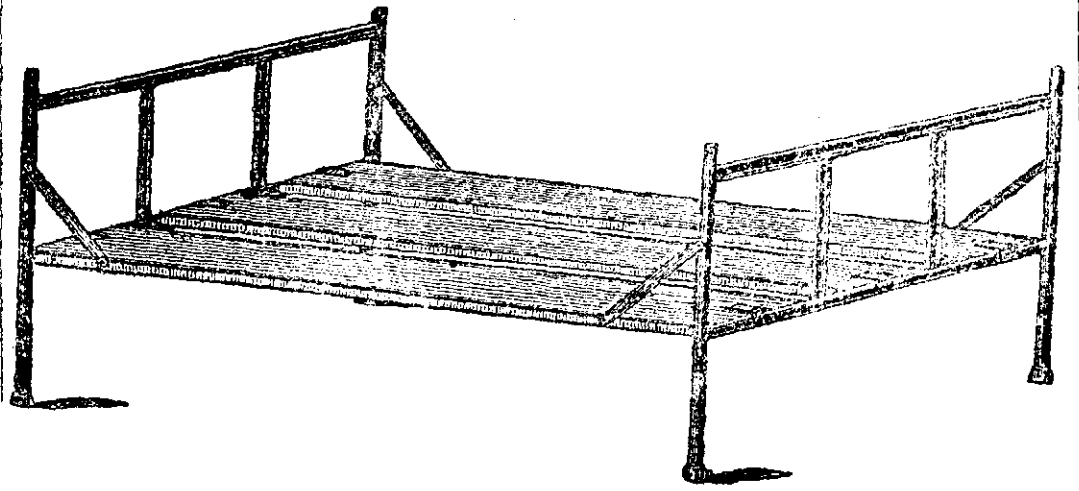
Mihájlovits György Lajos

Kolozsvár, Unio-utca 21.

Săvârșește tot felul de lucruri ce intră în specia aceasta, precum: lavalouri, paturi, dulapuri de noapte, paturi de copii, somiere de sîrmă de oțel, paturi tapetate de închis, cuiere de haine, mobilă în parte de fier, coșuri de lemne, ținătoare de cărbuni, cu poleială în diferite colori și executare de lux. Mai departe montare de casarme, locuințe de pompieri, spitale, internate, școli, institute, cafenele și restaurante. Mese, bănci și scaune de grădină.

Recomandând industria mea specială și bine aranjată, rog totodată pe oror. public pentru binevoitoarele comande.

SPECIALITAȚI: somiere de sîrmă de oțel, și se fac după măsură ieftin și curând.

B. GOLDSTEIN BRASSO

KOLOSTOR UTCZA 21 sz.

fabricare de tot felul de corsete pentru

dame, fete și copii.

Corsete pentru a ține corpul drept, vătuire, corsete pentru sarcină și lăptat.

Catalog ilustrat gratuit și porto franco.

Calitatea cea mai ieftină și cea mai bună și mai fină.

In atențiunea proprietarilor de
mașini agricole și mori!!

Mă angajez să fac tot felul de lucruri de măsur pentru mașini agricole și aranjări de mori, cu prețurile cele mai moderate.

Pentru lucruri în provincie mă duc ori unde — — — — — în persoană.

— Solicitând binevoitoarea încredere. —

Sunt cu deosebită stimă:

KAMISITY SCH. JÁNOS,

măiestru de mașini agricole și mori.

— UJVIDÉK, Temerin utca 36. —

Colonia agricolă **HÁMORY** de ottoi de vie din Arad

liferează

soiu curat ottoi pe Riparia-Portalis, de prima calitate, ottoi de rădăcină bogată pentru vin și delicată în calitate cea mai bună — și

ottoi de vie

precum și mlădițe de vie cu rădăcină Riparia Portalis

● in ori ce cantitate. ●

Deslușiri detaliate despre prețuri poți primi bucuros

în casa de sub nrul 3 din strada Deák Ferencz.

Telefon: 229. Telefon: 229.

Preții și învățătorii primesc 5% rabat din prețuri.

TRISKA J.

Pianine — Cimbale — Piane
Harmonice

in prețul de fabrică se pot
căpăta și plătit în rate.

● Se închiriază instrumente. ●

Acordarea sau repararea în
loc sau în provincie o săvâr-
șește prompt.

Cel mai mare magazin
de piane în Ardeal **TRISKA J.**

KOLOSVAR
Sétatér-u. 10. (Casa pro pr.)

Grósz Nagy Ferencz,

farmacia DEBRECZEN, Șas-u. 8. Farmacia
eist. „Arany egyszaru”
Recomandă medicamente speciale preparate.

Numai există reumă!

Cine voințe să scape de orice soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul **Balzam Regesc** (Király Balzsam) al cărui efect vindecător recunoscut de medici. 1 sticlă mare 2.65

cor. cu îndrumare. 3 sticle mari 6.65 cor. cu îndrumare, porto franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai eficace medicament. Numai există reumă!

MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă întrebuințezi
POMADA HAJDUSAG

cea mai bună pentru creșterea și
potrivirea mustetelor, pregătită
din materie neunsuroasă. Efec-
tul se vede foarte iute și
cu siguranță. Scutit prin lege.
Un borcan 30 fil. Prin postă
se trimite numai 3 borcane cu
2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

MEDICAMENT
PENTRU VOPSIREA PARULUI
în culori blond, brunet sau negru. Efect la moment.
O singură vopsire e de ajuns, ca părul sau musta-
ța o lună să aibă culoarea ce o dorește. Nu înă-
sprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori
și ce culoare 4 cor.